

Dosarul nr.3ra-661/2021

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Telenești (L. Iarmaliuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, I. Muruianu, E. Palanciuc)

DECIZIE

17 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil Comercial și de Contencios Administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nina Vascan
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând recursul declarat de notarul Digori Galina,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Buzatu Constantin împotriva notarului Digori Galina, persoana terță Pînzarean
Tatiana, privind recunoașterea ilegală a refuzului de a elibera certificatul de
moștenitor, obligarea de a elibera certificatul de moștenitor, recunoașterea încălcării
termenului legal de examinare a cererii prelabile, încasarea cheltuielilor de asistență
juridică,

împotriva deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 19 aprilie 2019, Buzatu Constantin a depus cerere de chemare în judecată
împotriva notarului Digori Galina, persoană terță Pînzarean Tatiana, privind
recunoașterea ilegală a refuzului notarului de a elibera certificatul de moștenitor pe
numele lui Buzatu Constantin pentru realizarea dreptului de moștenitor după decesul
tatălui Buzatu Gheorghe, obligarea notarului de a elibera certificatul de moștenitor
pe numele lui Buzatu Constantin, recunoașterea încălcării termenului legal de
examinare a cererii prelabile și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în
mărime de 4000 de lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, s-a adresat notarului Digori
Galina cu cerere de a elibera certificatul de moștenitor pentru realizarea dreptului de
moștenitor după decesul tatălui Buzatu Gheorghe, survenit la xxxx.

Reclamantul a menționat că, în termenul de șase luni de la deschiderea
succesiunii, conform art. art. 1556 - 1558 din Codul civil, s-a adresat notarului pentru

a-și realiza dreptul de succesiune asupra averii rămase în satul Lucășeuca, raionul Orhei. Astfel, notarului s-au adresat doi succesori pretendenți, fiul decedatului, Buzatu Constantin, și fiica decedatului, Pînzarean Tatiana, ceilalți copii ai defunctului nu și-au exprimat voința de a pretinde la succesiune, prin înaintarea în termenii prevăzuți de lege a cererii către notar, fapt definit prin lege ca un refuz la moștenire prin neacceptare.

Reclamantul a invocat că, de către succesorii pretendenți au fost prezentate notarului toate actele și înscrisurile solicitate, pentru a verifica la locul de deschidere a succesiunii, faptul decesului celui ce a lăsat moștenirea, timpul și locul deschiderii succesiunii, raportul de rudenie, existența/lipsa testamentului, conținutul și valoarea masei succesoriale.

În opinia reclamantului, contrar prevederilor legale, notarul Digori Galina nu a eliberat certificatul de moștenitor privind succesiunea rămasă după decesul tatălui său, Buzatu Gheorghe.

Nefiind de acord cu refuzul notarului Digori Galina de a elibera certificatul de moștenitor privind succesiunea rămasă după decesul tatălui său, Buzatu Gheorghe, reclamantul a înaintat cerere prealabilă, înregistrată cu nr. 12 la 28 februarie 2019, solicitând notarului Digori Galina de a fi informat despre rezultatul soluționării cererii. Deși cererea prealabilă a fost recepționată la 28 februarie 2019, la expirarea termenului de 30 zile, reclamantul nu a primit răspuns din partea notarului și nu i-a fost comunicată soluția adoptată.

Reclamantul a menționat că, prin nesoluționarea pozitivă a cerințelor sale, care într-un final atentează și la dreptul de proprietate, cât și prin nesoluționarea în termenul prevăzut de lege a cererii, se consideră prejudiciat moral, deoarece percepe situația creată ca umilință și intimidare, continuu stres, fiind motivat de a solicita repararea prejudiciului moral.

Prin încheierea din 20 iunie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, a fost declarată inadmisibilă cererea de chemare în judecată depusă de Buzatu Constantin împotriva notarului Digori Galina cu privire la recunoașterea ilegală a refuzului eliberării certificatului de moștenitor, din motiv că, reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ (f.d.14-15).

Prin decizia din 23 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost anulată încheierea din 20 iunie 2019 Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, cu restituirea cauzei în instanța de fond, în același complet de judecată, la etapa de primire a cererii (f.d.42-47).

Prin încheierea din 13 decembrie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești a fost atrasă în proces în calitate de persoană terță Pînzarean Tatiana (f.d.74-75).

Prin hotărârea din 20 august 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Buzatu Constantin împotriva notarului Digori Galina, privind recunoașterea ilegală a refuzului notarului de a elibera certificatul de moștenitor pe numele lui Buzatu Constantin pentru realizarea dreptului de moștenitor privind succesiunea rămasă după decesul lui Buzatu Gheorghe, obligarea notarului de a elibera certificatul de moștenitor pe numele lui Buzatu Constantin, recunoașterea neexaminării în termenul legal de către notar a cererii prealabile și încasarea cheltuielilor de judecată.

S-a recunoscut ilegal refuzul notarului Digori Galina la eliberarea certificatului de moștenitor pe numele lui Buzatu Constantin privind succesiunea rămasă după decesul tatălui său Buzatu Gheorghe și neexaminarea în termenul legal a cererii prealabile.

S-a obligat notarul Digori Galina (cu sediul în xxxx) să elibereze certificatul de moștenitor pe numele lui Buzatu Constantin (IDNP xxxx) după decesul tatălui său Buzatu Gheorghe, născut la xxxx și decedat la xxxx.

S-a încasat de la notarul Digori Galina în beneficiul lui Buzatu Constantin suma de 4 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică (f.d.100-101).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că în procedura notarului Digori Galina se află dosarul succesoral nr. 554254/2016 deschis după decesul lui Buzatu Gheorghe, produs la xxxx, în temeiul declarației de acceptare a fiicei defunctului, Tatiana Pînzarean, depusă la 23 decembrie 2016 și declarației de acceptare a fiului defunctului, Buzatu Constantin, depusă la 30 ianuarie 2017. Cererea privind eliberarea certificatului de moștenitor a fost depusă la 28 februarie 2019.

Instanța de judecată a reținut că, din căsătoria defuncților Buzatu Gheorghe și Buzatu Liubovi s-au născut nouă copii, care sunt moștenitorii legali de clasa I, astfel dintre cei nouă moștenitori, declarații de acceptare au depus Buzatu Constantin și Pînzarean Tatiana, ceilalți au refuzat succesiunea în favoarea ultimelor.

Prin prisma art. art. 1516 alin. (3), 1517, 1556, 1557 din Codul civil (în redacția în vigoare până la 01 martie 2019), instanța de judecată a concluzionat că după 6 luni din ziua deschiderii succesiunii, notarul Digori Galina era obligat să elibereze lui Buzatu Constantin certificat de moștenitor, deoarece dânsul a depus declarația de acceptare a succesiunii în termenul legal, drept urmare a recunoscut ca fiind ilegal refuzul notarului Digori Galina la eliberarea certificatului de moștenitor pe numele lui Buzatu Constantin pentru realizarea dreptului de moștenitor privind succesiunea rămasă după decesul lui Buzatu Gheorghe.

În temeiul art. 3 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare până la 01 aprilie 2019) instanța de judecată a constatat că, notarul Digori Galina nu a soluționat în termen legal cererea lui Buzatu Constantin referitor la un drept recunoscut de lege, nu a oferit un răspuns în termen de 30 de zile de la data înregistrării cererii, 28 februarie 2019, ceea ce a constituit temei pentru adresarea în instanța de contencios administrativ pentru a obține recunoașterea dreptului pretins.

Instanța de judecată a apreciat critic argumentele notarului precum că era necesar să aștepte să se expună ultimul moștenitor de clasa I, Claudia Buzatu, aflată în Grecia, care a depus declarație de renunț la succesiune abia la 24 octombrie 2019 or, acceptarea succesiunii reprezintă un act juridic unilateral, întreprins în scopul obținerii patrimoniului succesoral, această acțiune fiind înfăptuită ca rezultat al manifestării de voință a unei persoane. Complementar, au apreciat ca nefondate și argumentele precum că până la eliberarea certificatului de moștenitor, notarul era obligat să respecte dispozițiile art. 49 alin. (3) din Legea nr. 246 din 15 noiembrie 2018 privind procedura notarială, despre modul de apreciere a cotelor părți din averea comună în devălmășie a soților decedați, care se eliberează în baza cererii scrise a moștenitorilor devălmași, Buzatu Constantin și Tatiana Pînzarean, motiv ce

împiedică aprecierea cotelor părți după fiecare defunct din averea comun or, careva probe în acest sens de către notar nu au fost prezentate instanței.

Totodată, instanța de fond a conchis în privința temeiniciei pretenției privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 4 000 de lei, cheltuieli care au fost suportate de Buzatu Constantin, și confirmate prin ordinul de plată seria PL nr. 346659, care în opinia instanței au fost necesare, rezonabile și justificate.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, în termenul prevăzut de art. 232 din Codul administrativ, notarul Digori Galina, la 10 septembrie 2020, a depus cerere de apel motivată, solicitând casarea hotărârii din 20 august 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, cu pronunțarea unei decizii noi de respingere a acțiunii (f.d.109-110).

Prin decizia din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de notarul Digori Galina și a fost modificată hotărârea din 20 august 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, micșorând suma cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică de la 4 000 de lei la suma de 1 000 de lei.

În rest, hotărârea instanței de fond a fost menținută fără modificări. Totodată, în prezenta cauză a fost expusă și o opinie separată (f.d.138,139-147, 148-157).

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a conchis că, obiectul litigiului nu este de o deosebită complexitate, cauza a fost soluționată în termeni restrânși, prin urmare, aceste circumstanțe fundamentează concluzia că munca prestată de către reprezentant, raportată la gradul de complexitate redus al cauzei, nu a fost de o amplitudine deosebită. Ca urmare, suma de 4 000 de lei, solicitată de reclamant în calitate de onorariu pentru avocat, nu îndeplinește condițiile de a fi necesară și rezonabilă, în consecință, diminuarea onorariului în limita sumei de 1 000 de lei, este legală și proporțională cu complexitatea cauzei și efortul depus din partea avocatului.

La 17 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal (f.d.175), notarul Digori Galina a depus împreună cu cererea de recurs și motivarea recursului împotriva deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei decizii noi de respingere a acțiunii (f.d.159-163).

Recurentul în motivarea recursului, și-a manifestat dezacordul cu actele judecătorești pronunțate de instanțele ierarhic inferioare, invocând că sunt ilegale, neîntemeiate, contradictorii în conținutul lor și necorespunzătoare circumstanțelor de fapt și de drept. Concluziile instanței de apel și ale instanței de fond sunt greșite și au fost adoptate cu aplicarea eronată a legii, iar motivele invocate în cererea de apel și în referință, nu au fost luat în considerație.

Recurentul a menționat că, în procedura notarului Digori Galina se află două dosare succesoriale după decesul părinților, și anume: 1) a tatălui Buzatu Gheorghe, născut la xxxx, decedat la xxxx, procedura succesorală deschisă în temeiul declarației din 23 decembrie 2016 de acceptare a fiicei defunctului Pînzarean Tatiana, născută la xxxx și declarației din 30 ianuarie 2017 de acceptare a intimatului Buzatu Constantin (dosarul succesoral nr. 554254/2016); 2) a mamei Buzatu Liubovi, născută la xxxx, decedată la xxxx, procedura succesorală deschisă în temeiul declarației din 09 noiembrie 2017 de acceptare a succesiunii legale și testamentare de către fiica defunctei Pînzarean Tatiana, născută la xxxx, căreia i s-a prelungit cu șase luni termenul de acceptare a succesiunii prin hotărârea din 02

octombrie 2017 a Judecătoriei Orhei, sediul Central (dosarul succesoral nr. 581149/2017).

Recurentul a relatat că, instrumentând dosarul succesoral și fiind stabilite toate circumstanțele necesare cu privire la averea testată, la 01 decembrie 2017 a eliberat certificatul de moștenitor testamentar pe numele Tatiane Pînzarean, cu privire la terenul agricol testat. În rest, asupra averii netestate a defunctei Buzatu Liubovi se aplică regulile cu privire la moștenirea legală.

În temeiul cererii lui Buzatu Constantin, prin hotărârea din 16 noiembrie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, s-a constatat faptul acceptării succesiunii de către Buzatu Gheorghe, după decesul soției sale Liubovi Buzatu. Certificate de moștenitor legal după decesul cet. Liubovi Buzatu nu au fost eliberate. Recurentul susține că, pentru a instrumenta în continuare dosarul succesoral și a elibera certificatele de moștenitor legal, necesita de stabilit componența masei succesoriale, adică moștenitorii trebuie să solicite aprecierea cotei-părți din dreptul de proprietate comună în devălmășie, deoarece averea netestată, rămasă după decesul cet. Liubovi Buzatu a fost dobândită în timpul căsătoriei cu cet. Buzatu Gheorghe și constituie proprietate comună în devălmășie. Atât Buzatu Constantin, cât și Pînzarean Tatiana nu au depus asemenea cereri pentru că între dânșii există litigiu. Astfel, în lipsa acestor cereri, notarul este în imposibilitate de a elibera certificatele cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie pe numele defuncților (care trebuie eliberate anterior certificatelor de moștenitor) și, prin urmare, notarul este în imposibilitate de a elibera certificatele de moștenitor.

Recurentul a mai notat că, defuncții, Buzatu Gheorghe și Buzatu Libovi, din căsătorie înregistrată au avut 9 copii - moștenitori legali de clasa I, iar declarații de acceptare a succesiunii au depus doar doi copii, Buzatu Constantin și Pînzarean Tatiana, ceilalți frați și surori au refuzat în favoarea unuia sau altuia.

Recurentul a indicat că, deoarece o parte din frați și surori au refuzat în favoarea unuia sau altuia acceptarea succesiunii, a fost nevoită să aștepte pe ultimul copil al defuncților, Buzatu Claudia, care o perioadă îndelungată s-a aflat în Grecia și care a depus declarație de renunț la moștenire abia la 24 octombrie 2019.

Recurentul a mai relatat că, dacă nu există acord între toate persoanele vizate, notarul nu poate îndeplini acțiunea notarială, iar persoanele urmează să se adreseze în instanța de judecată pentru a soluționa litigiul existent între acestea. Consideră că instanțele inferioare eronat au apreciat că refuzul notarului este ilegal, or notarul a refuzat eliberarea certificatului din motiv că moștenitorii nu s-au adresat cu cereri, care sunt obligatorii pentru instrumentarea procedurilor succesoriale și eliberarea certificatelor de moștenitor. În lipsa voinței tuturor persoanelor vizate sau, mai ales, în cazul în care persoanele declară că sunt în litigiu, notarul este obligat să se abțină de la întocmirea actului notarial și să explice persoanelor care este procedura legală prin care își pot apăra drepturile și interesele sale.

Recurentul suplimentar a subliniat că, refuzul de a elibera certificatul de moștenitor solicitat de intimat nu este ilegal, dar rezultă din prevederile legislației, fiind în imposibilitate de a elibera certificat, atât timp cât intimatul Buzatu Constantin și Pînzarean Tatiana nu depun cerere de apreciere a cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie ce aparține defunctului și refuză să se prezinte la notar pentru a respecta procedura cerută de legislație. Or, atât timp cât între moștenitori există un litigiu de drept și nu depun de comun acord cererile necesare

către notar, este imposibilă eliberarea certificatului de moștenitor, așa cum este imposibilă și executarea hotărârii din 20 august 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești și a deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Respectiv, procedura de contencios administrativ dedusă judecății în prezenta cauză în partea procedurală urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, iar în partea materială urmează a fi aplicate prevederile legale în vigoare la momentul inițierii procedurii prealabile și a procedurii administrative, anume a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (abrogată la 01 aprilie 2019).

La etapa examinării procedurii de admisibilitate a recursului, prin prisma articolului 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a verificat dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost depusă în termen.

Obiectul prezentului recurs se referă la decizia din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 244 alin. (1) din Codul administrativ. Totodată, cererea de recurs nu este depusă în mod repetat, fiind depusă de către o persoană împuternicită.

Succesiv, cu referire la termenul de depunere a recursului, completul de admisibilitate reține prevederile art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că decizia instanței de apel a fost adoptată la 17 februarie 2021 și notificată notarului Digori Galina la 19 martie 2021, potrivit avizului de recepție DS8001214612AS (f.d.177).

Astfel, depunerea motivării recursului împreună cu cererea de recurs la data de 17 martie 2021 este în termen.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de

Justiție examinând admisibilitatea recursului depus de notarul Digori Galina, a considerat că acesta este admisibil, motiv pentru care, prin încheierea din 22 septembrie 2021 a fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători.

Conform art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

La caz, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului, au fost expuse cu suficientă claritate.

Colegiul notează că în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs într-un termen rezonabil, a remis în adresa intimaților Buzatu Constantin și Pînzarean Tatiana, copia cererii de recurs depusă de notarul Digori Galina, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.183).

La 25 mai 2021, Buzatu Constantin, a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului, cu menținerea în vigoare a hotărîrilor contestate (f.d.186-189).

Buzatu Constantin a menționat că, prin hotărârea din 16 noiembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central, irevocabilă la 18 decembrie 2018 a fost constatat faptul acceptării succesiunii de către Buzatu Gheorghe, născut la xxxx, decedat la xxxx, după decesul soției Buzatu Liubovi, născută la xxxx, decedată la xxxx, cu ultimul domiciliu în satul Xxxx, raionul xxxx. Astfel, consideră nefondate alegațiile notarului Digori Galina invocate în cererea de recurs, precum că urma de stabilit componența masei succesoriale pentru a elibera certificatele de moștenitor legal, adică moștenitorii trebuie să solicite aprecierea cotei-părți din dreptul de proprietate comună în devălmășie, deoarece averea netestată, rămasă după decesul cet. Buzatu Liubovi a fost dobândită în timpul căsătoriei cu cet. Buzatu Gheorghe constituie proprietate comună în devălmășie, având în vedere că prin hotărârea din 16 noiembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central, părțile implicate în proces au fost de acord cu soluția instanței de judecată, or după moartea soției Buzatu Liubovi, unicul succesori legal a devenit soțul, Buzatu Gheorghe, ceea ce oferă posibilitate notarului să instumenteze dosarul succesoral după decesul lui Buzatu Gheorghe.

Buzatu Constantin a mai invocat că notarul Digori Galina nu recunoaște faptul că Buzatu Claudia a prezentat declarația cu mult timp înainte, doar că notarul a insistat ca persoana să se prezinte pe viu. Mai susține că au fost prezentate notarului Digori Galina toate actele necesare solicitate, toate părțile implicate s-au prezentat și au depus declarații, însă notarul nu comunică ce alte acte sunt necesare pentru eliberarea certificatului solicitat, încovînd doar chestiuni de procedură și necesitatea adresării în instanța de judecată.

Prin încheierea din 08 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție, a fost admisă cererea notarului Digori Galina privind suspendarea executării deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a fost suspendată executarea deciziei din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, până la examinarea cererii de recurs depusă de către notarul Digori Galina (f.d.197-200).

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de notarul Digori Galina și de a casa decizia din 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 20 august 2020 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, cu emiterea unei decizii noi, din următoarele considerente.

Conform art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Totodată, conform art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Iar potrivit art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

În temeiul art. 244 alin. (2) în coroborare cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rîndul său art. 219 alin. (1)-(2) din Codul administrativ, prevede că instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Din materialele cauzei se constată că, defuncții Buzatu Gheorghe, născut la xxxx și Buzatu Liubovi, născută la xxxx, s-au aflat în căsătorie înregistrată la 02 decembrie 1947 cu nr. 11 în Primăria satului Xxxx, raionul xxxx. Din căsătoria lui Buzatu Gheorghe și Buzatu Liubovi s-au născut 9 copii, care sunt moștenitori legali de clasa I : Buzatu Maria, născută la xxxx, Cușnir Valentina, născută la xxxx, Buzatu Nicolae, născut la xxxx, Makarenko Vera, născută la xxxx, Buzatu Leonid, născut la xxxx, Buzatu Vladimir, născut la xxxx, Pînzarean Tatiana, născută la xxxx, Manolachis (Buzatu) Claudia, născută la xxxx, Buzatu Constantin, născut la xxxx (f.d. 8).

Conform copiei certificatului de deces DC-IV 1480276, Buzatu Liubovi, născută la xxxx, a decedat la xxxx, în satul Xxxx, raionul Orhei (f.d.9).

Tot din înscrisurile anexate rezultă, defuncta Buzatu Liubovi, prin testamentul autentificat de secretarul comunei xxxx, raionul Orhei, înregistrat sub nr. 16, la 15 februarie 1996, i-a testat fiicei Pînzarean Tatiana, din averea ce îi aparține, cota de teren cu suprafața de 1,37 ha (f.d.61).

La 06 februarie 2017, Buzatu Constantin a depus la notarul Digori Galina, declarație prin care a confirmat că dânsul avînd calitatea de moștenitor legal, nu a

acceptat și a refuzat să depună cerere pentru a primi moștenire după decesul mamei sale, Buzatu Liubovi, menționând că nu are pretenții materiale față de Pînzarean Tatiana, care a acceptat moștenirea și a intrat în posesia averii succesoriale (f.d.58).

Prin hotărârea din 02 octombrie 2017 a Judecătorei Orhei, sediul Central, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Pînzarean Tatiana împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii.

S-a prelungit cu șase luni termenul de acceptare a succesiunii testamentare omis de Pînzarean Tatiana, născută la xxxx, după decesul mamei sale, Buzatu Liubovi, născută la xxxx și decedată la xxxx, cu ultimul domiciliu în satul Xxxx, raionul Orhei (f.d.56).

La 10 noiembrie 2017, Pînzarean Tatiana a depus la notarul Digori Galina, declarație privind acceptarea averii succesoriale, rămase în urma decesului mamei sale Buzatu Liubovi, în posesia căreia a intrat, solicitând deschiderea procedurii succesoriale și eliberarea certificatului de moștenitor testamentar pe averea succesorală, conform testamentului nr. 16 din 15 februarie 1996 și certificatul de moștenitor legal pe restul bunurilor imobile neincluse în testamentul respectiv. La fel, în respectiva declarație s-a făcut mențiunea că termenul de acceptare a succesiunii a fost prelungit de instanța de judecată prin hotărârea din 02 octombrie 2017 a Judecătorei Orhei, sediul Central (f.d.62).

În baza declarației privind acceptarea averii succesoriale, notarul Digori Galina a deschis dosarul succesoral nr. 177/581149/2017, după decesul cet. Buzatu Liubovi, decedată la xxxx.

Din materialele cauzei se mai atestă că, potrivit copiei certificatului de deces DC-IV 1480277, Buzatu Gheorghe, născut la xxxx, a decedat la xxxx, în satul Xxxx, raionul Orhei (f.d.9).

La 23 decembrie 2016, Pînzarean Tatiana, iar la 30 ianuarie 2017, Buzatu Constantin, au depus la notarul Digori Galina, declarație privind acceptarea averii succesoriale, rămase în urma decesului tatălui Buzatu Gheorghe, și anume ½ cotă parte din casa de locuit, cu sectorul de teren pentru construcții, sectoarele de teren cu destinație grădină, situate în satul Xxxx, raionul xxxx, solicitând eliberarea certificatului de moștenitor (f.d.59-60).

În temeiul declarațiilor de acceptare a succesiunii menționate, notarul Digori Galina a deschis dosarul succesoral nr. 206/554254/2016, după decesul lui Buzatu Gheorghe.

Prin hotărârea din 16 noiembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central s-a admis cererea înaintată de Buzatu Constantin împotriva Tatiane Pînzarean, intervenienți accesorii Buzatu Maria, Cușnir Valentina, Macarenco Vera, Buzatu Nicolae, Buzatu Leonid, Buzatu Vladimir, Manolakaki Claudia, privind constatarea faptului acceptării succesiunii și s-a constatat faptul acceptării succesiunii de către Buzatu Gheorghe, decedat la xxxx, după decesul soției sale Buzatu Liubovi, decedată la xxxx.

S-a constatat locul deschiderii succesiunii după decesul cet. Buzatu Liubovi, satul Xxxx, raionul xxxx (f.d. 57).

Așadar, înscrisurile anexate demonstrează că declarații de acceptare a succesiunii au depus Buzatu Constantin și Pînzarean Tatiana, din motivul că o parte din moștenitori (frați) au refuzat în favoarea unuia sau altuia dintre moștenitori care

au acceptat succesiunea.

La 24 octombrie 2019, moștenitorul legal Buzatu Claudia, născută la 01 ianuarie 1964, a depus la notarul Digori Galina declarație privind renunțul la cota din masa succesorală rămasă după decesul tatălui, Buzatu Gheorghe, în favoarea fiicei defunctului, Pînzarean Tatiana. Totodată, a declarat că pretenții materiale către Pînzarean Tatiana nu are (f.d. 55).

La 28 februarie 2019, Buzatu Constantin s-a adresat notarului Digori Galina cu cerere privind eliberarea certificatului de moștenitor privind succesiunea rămasă după decesul tatălui Buzatu Gheorghe, decedat la xxxx, fiind înregistrată sub nr. 12 (f.d.4).

Din motiv că nu a primit răspuns la cererea depusă, Buzatu Constantin a înaintat prezenta acțiune împotriva notarului Digori Galina, persoană terță Pînzarean Tatiana, solicitând recunoașterea ilegală a refuzului notarului de a elibera certificatul de moștenitor pe numele lui Buzatu Constantin pentru realizarea dreptului de moștenitor după decesul tatălui Buzatu Gheorghe, obligarea notarului de a elibera certificatul de moștenitor pe numele lui Buzatu Constantin, recunoașterea încălcării termenului legal de examinare a cererii prealabile și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 4000 de lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a admis acțiunea ca întemeiată.

Ulterior, instanța de apel, judecând apelul declarat de notarul Digori Galina, a admis parțial apelul, modificând hotărîrea din 20 august 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, în partea încasării cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică, micșorând suma de la 4 000 de lei la 1 000 de lei. În rest, hotărîrea instanței de fond a fost menținută fără modificări (f.d. 138, 139-147, 148-157).

Verificând legalitatea actelor judecătorești contestate în raport cu argumentele invocate în recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanțele ierarhic inferioare au judecat formal cauza, nu au elucidat toate circumstanțele importante, iar în consecință s-a emis o hotărîre neîntemeiată, bazată pe interpretarea și aplicarea eronată a legii pertinente.

Conform prevederilor art. 46 alin. (1) din Legea pentru punerea în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova* nr. 1125-XV din 13 iunie 2002, dispozițiile cărții a patra din Codul civil în redacția introdusă prin Legea nr.133/2018 se aplică moștenirii persoanelor care au decedat la data de 01 martie 2019 sau după data respectivă.

Astfel, Colegiul lărgit relevă că, prezentului caz sunt aplicabile prevederile Codului civil, în redacția Legii nr. 1107-XV din 06 iunie 2002, în vigoare până la 01 martie 2019.

Moștenirea, potrivit art. 1432 alin. (1) din Codul civil, este transmiterea patrimoniului unei persoane fizice decedate (cel ce a lăsat moștenirea) către succesorii săi.

Conform art. 1499 alin. (1) lit. a) din Codul civil, moștenirea legală, adică trecerea patrimoniului defunctului către persoanele menționate în lege, se aplică în cazul în care cel ce a lăsat moștenirea nu a lăsat nici un testament.

Art. 1500 alin. (1) din Codul civil prevede că, în cazul succesiunii legale, moștenitori cu drept de cotă egală sînt de clasa I – descendenții (fiii și fiicele celui

ce a lăsat moștenirea, la fel și cei născuți vii după decesul lui, precum și cei înfiați), soțul supraviețuitor și ascendenții privilegiați (părinții, înfietorii) celui ce a lăsat moștenirea.

Potrivit art. 1516 din Codul civil, succesiunea trece la moștenitorul chemat la succesiune, sub rezerva dreptului de a renunța la ea. Succesiunea este acceptată de succesori indiferent de faptul dacă este testamentară sau succesori legal. Succesiunea se consideră acceptată când moștenitorul depune la notarul de la locul deschiderii succesiunii o declarație de acceptare a succesiunii sau intră în posesiunea patrimoniului succesoral. Dacă succesori a intrat în posesiunea unei părți din patrimoniu, se consideră că a acceptat întregul patrimoniu, oriunde s-ar afla și din ce ar consta.

Termenul de acceptare a succesiunii, conform art. 1517 din Codul civil, este de 6 luni de la data deschiderii ei.

În temeiul art. 1556 din Codul civil, persoanele recunoscute ca moștenitori pot cere notarului de la locul deschiderii succesiunii eliberarea certificatului de moștenitor.

Instanța de recurs relevă ca aplicabile cauzei prevederile art. 11 alin. (1) lit. c), d), e) din Legea privind procedura notarială nr. 246 din 15 noiembrie 2018, că notarul întocmește și îndeplinește următoarele acte și acțiuni notariale: procedura succesorală notarială, eliberarea certificatului de moștenitor, eliberarea certificatelor de proprietate.

Conform art. 70 alin. (1) - (3), (6) - (8) din aceeași Lege, pentru deschiderea procedurii succesorală, notarul verifică în prealabil dacă procedura succesorală nu a fost deschisă anterior. Notarul, primind informația despre deschiderea procedurii succesorală de alt notari, informează despre aceasta solicitantul.

Procedura succesorală notarială se deschide în baza cererii autentificate de deschidere a procedurii succesorală a oricărui dintre succesibili, a creditorilor masei succesorală, a legatarilor, a executorilor testamentari, a autorităților tutelare, organelor fiscale, precum și a oricărei alte persoane care justifică un interes legitim.

În cerere solicitantul va comunica pe proprie răspundere numele, prenumele, ultimul domiciliu al celui ce a lăsat moștenirea, data aflării despre deschiderea moștenirii, datele de stare civilă ale celui ce a lăsat moștenirea, cercul de moștenitori din clasa chemată la succesiune, domiciliul cunoscut al acestora, solicitarea inventarierii, alte date pertinente.

Procedura succesorală se consideră deschisă din momentul obținerii de către notari a confirmării de înregistrare a dosarului succesoral din Registrul electronic al dosarelor succesorală și testamentelor.

Procedura succesorală se deschide după fiecare persoană care a lăsat moștenirea.

După deschiderea procedurii succesorală, notarul: a) va accesa Registrul de stat al populației și informația despre actele de stare civilă din resursele informaționale de stat în care această informație se conține, în vederea stabilirii cercului de moștenitori din clasa chemată la succesiune; b) va accesa Registrul electronic al dosarelor succesorală și testamentelor pentru verificarea existenței testamentelor; c) va asigura, în condițiile art. 71, notificarea despre deschiderea procedurii succesorală; d) va efectua sau va dispune efectuarea de către executorul judecătoresc a inventarierii patrimoniului succesoral, dacă a fost solicitată; e) va

întreprinde alte acțiuni în condițiile legii.

Potrivit art. 71 din Legea enunțată, informația despre procedurile succesoriale deschise se publică pe pagina web a Camerei Notariale în termen de 5 zile lucrătoare din momentul deschiderii procedurii succesoriale.

După publicarea informației pe pagina web oficială a Camerei Notariale, notarul notifică toți moștenitorii din clasa chemată la succesiune și/sau moștenitorii testamentari, creditorii, alte persoane care au drepturi și obligații în legătură cu masa succesorală, cunoscute lui, conform prevederilor cu privire la notificare din prezenta lege. În cazul succesiunii testamentare, notarul informează suplimentar despre deschiderea succesiunii atât moștenitorii testamentari, cât și toate celelalte persoane care au un interes legitim.

Informația și notificarea prevăzute la alin. (1) și (2) vor conține: a) numele, prenumele celui ce a lăsat moștenirea; b) data, luna, anul nașterii și numărul de identificare de stat ale celui ce a lăsat moștenirea; c) data, luna, anul decesului al celui ce a lăsat moștenirea; d) data planificată pentru eliberarea certificatului de moștenitor; e) referințe la prevederile legale privind consecințele în cazul în care moștenitorul nu se va adresa la notar pînă la eliberarea certificatului de moștenitor; f) alte informații prevăzute de lege.

Persoanele interesate al căror domiciliu este cunoscut de notar, din declarațiile depuse în cadrul procedurii succesoriale, vor fi notificate cu privire la deschiderea procedurii, conform prevederilor de notificare prevăzute în prezenta lege.

Dacă notarului nu îi este cunoscut domiciliul persoanelor interesate, informația despre deschiderea procedurii succesoriale se publică și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau într-un ziar național.

Cheltuielile pentru notificare și publicare le suportă solicitantul procedurii succesoriale sau alte persoane în interesul sau în beneficiul cărora se îndeplinesc acțiunile notariale.

În acest sens, Colegiul lărgit consideră pertinente și prevederile art. 49 alin. (1), (3) din Legea privind procedura notarială nr. 246 din 15 noiembrie 2018, care stipulează că, în baza cererii scrise a tuturor coproprietarilor devălmași, notarul eliberează certificate cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie. În cazul decesului câtorva coproprietari devălmași, eliberarea certificatului de proprietate ține de competența notarului care primul a deschis procedura succesorală și care va solicita de la notarii care au deschis procedurile succesoriale după ceilalți coproprietari decedați informația cu privire la moștenitorii acestora.

Conform art. 8 alin. (1) lit. a), d) din Legea nominalizată, notarul refuză întocmirea actului notarial sau îndeplinirea acțiunii notariale solicitate dacă acestea sînt contrare legii, bunelor moravuri sau nu corespund cerințelor legale pentru întocmirea/îndeplinirea lor, legea prevede expres obligația de a refuza întocmirea actului notarial sau îndeplinirea acțiunii notariale.

Analizând situația de fapt prin prisma prevederilor legale enunțate mai sus, Colegiul lărgit constată că la caz, refuzul notarului Digori Galina de a elibera certificatul de moștenitor legal lui Buzatu Constantin, după decesul tatălui său Buzatu Gheorghe, a fost condiționat de respectarea principiului legalității, ceea ce presupune că acesta urmează a fi considerat adoptat cu respectarea rigorilor legale.

Având în susținere dispozițiile art. 1557 alin. (2) din Codul civil, care

reglementează că certificatul de moștenitor se eliberează pînă la expirarea termenului de 6 luni dacă notarul dispune de suficiente dovezi că, în afară de persoanele care solicită eliberarea certificatului, nu există alți moștenitori, cât și prevederile art. 64 alin. (5) din Legea cu privire la notariat nr. 1453-XV din 08 noiembrie 2002 (în vigoare pînă la 01 martie 2019), care prevede că, pînă la eliberarea certificatului de moștenitor legal sau testamentar, notarul stabilește cercul de persoane care au dreptul la succesiune și la rezerva succesorală, prevenind moștenitorul despre răspunderea ce îi revine pentru tănuirea faptului existenței altor moștenitori, Colegiul lărgit conchide că pentru a elibera certificatul de moștenitor, notarul trebuie să dispună de suficiente dovezi că, în afară de persoanele care solicită eliberarea certificatului, nu există alți moștenitori și să stabilească componența masei succesoriale.

De asemenea, art. 65 din Legea cu privire la notariat nr. 1453-XV din 08 noiembrie 2002 (în vigoare pînă la 01 martie 2019), reglementează condițiile pentru eliberarea certificatului de moștenitor legal sau testamentar.

Astfel, la eliberarea certificatului de moștenitor legal sau testamentar, notarul verifică faptul decesului celui care a lăsat moștenirea, timpul și locul deschiderii succesiunii, raporturile de rudenie, existența testamentului, compunerea masei succesoriale și costul ei. Documentele justificative vor fi prezentate de moștenitori.

Referitor la eliberarea certificatului cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie, art. 66 din Legea prenotată, prevede că în baza cererii comune scrise a tuturor coproprietarilor notarul eliberează certificate cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie. În cazul decesului unuia din coproprietari, certificatul cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie se eliberează la locul deschiderii succesiunii în baza cererii scrise a tuturor coproprietarilor și a moștenitorilor care au dreptul la succesiune. Mărimea cotelor coproprietarilor în proprietatea comună în devălmășie se stabilește în baza cererii scrise a tuturor coproprietarilor dacă legea nu prevede altfel. Certificatul cu privire la dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile se eliberează de notarul la locul aflării acestor bunuri. Coproprietarii trebuie să prezinte dovezi scrise despre participarea lor la dobîndirea proprietății comune în devălmășie.

În aceste condiții, avînd în vedere că în prezentul caz, masa succesorală rămasă în urma decesului lui Buzatu Gheorghe a fost dobîndită în timpul căsătoriei cu defuncta Buzatu Liubovi, care constituie proprietate comună în devălmășie, prin urmare, notarul trebuie să aprecieze cota-parte din proprietatea comună în devălmășie în vederea stabilirii componenței masei succesoriale. Însă, pentru a aprecia cota-parte din proprietatea comună în devălmășie, toți moștenitorii trebuie să depună cerere în acest sens.

Din materialele cauzei rezultă că, Buzatu Constantin a solicitat notarului să elibereze certificat de moștenitor legal după decesul tatălui său Buzatu Gheorghe, deși nu a depus cerere cu privire la eliberarea certificatului de proprietate asupra cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie, condiție imperativă stipulată în lege, de altfel, necesară a fi respectată pentru stabilirea componenței masei succesoriale și eliberarea certificatului de moștenitor.

Instanța de recurs mai constată că, Pînzarean Tatiana la judecarea cauzei în fond, a declarat că acțiunile notarului Digori Galina de a refuza eliberarea

certificatului de moștenitor lui Buzatu Constantin sunt legale, deoarece Buzatu Constantin nu poate să dețină calitatea de moștenitor întrucât dânsul a moștenit anterior partea sa de avere (f.d. 85), astfel moștenitorii invocând pretenții reciproce, iar conform înscrisurilor anexate și explicațiilor notarului, Pînzarean Tatiana și Buzatu Constantin nu au depus la notar cerere de apreciere a cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie.

Mai mult, la momentul examinării cererii de eliberare a certificatului de moștenitor, s-a constatat că existau moștenitori care nu s-au expus asupra acceptării sau refuzului în acceptarea succesiunii, respectiv în temeiul art. 1557 alin. (2) din Codul civil, notarul Digori Galina a fost obligat să se abțină de la eliberarea certificatului de moștenitor. Or, din înscrisurile anexate la dosar rezultă că, Buzatu Claudia a depus la notarul Digori Galina declarație privind renunțul la cota din masa succesorală rămasă după decesul tatălui, Buzatu Gheorghe, în favoarea fiicei defunctului, Pînzarean Tatiana, la 24 octombrie 2019 (f.d. 55), ulterior adresării lui Buzatu Constantin la notar, la 28 februarie 2019, cu cerere privind eliberarea certificatului de moștenitor (f.d.4).

Deci, contrar circumstanțelor de fapt, instanțele ierarhic inferioare nu au luat în calcul că, până la eliberarea certificatului de moștenitor, notarul este obligat să respecte dispozițiile art. 49 alin. (3) din Legea nr. 246 din 15 noiembrie 2018 privind procedura notarială, în corespundere cu care este necesar de stabilit modul de apreciere a cotelor-părți din averea comună în devălmășie a soților decedați, care se eliberează în baza unei cererii scrise a moștenitorilor devălmași or, notarul Digori Galina întemeiat nu a dispus eliberarea certificatului de moștenitor până la depunerea declarației de renunț al ultimului moștenitor legal de clasa I, în persoana Caudiei Buzatu.

Acțiunile notarului Digori Galina nu pot fi interpretate și calificate drept refuz ilegal de a elibera certificatul de moștenitor or, la eliberarea certificatului de moștenitor este obligatorie respectarea procedurii notariale.

Colegiul lărgit reține și argumentele recurentului notarul Digori Galina, precum că nedepunerea cererii cu privire la eliberarea certificatului de proprietate asupra cotelor-părți din proprietatea comună în devălmășie, precum și existența litigiilor pendinte între moștenitorii cau au acceptat succesiunea, fac imposibilă derularea procedurii succesorală or, notarul în asemenea circumstanțe este în imposibilitate de a acționa până la soluționarea litigiilor între moștenitori în procedură civilă generală.

În atare circumstanțe, dat fiind faptul că între moștenitori se atestau litigii cu privire la dreptul la succesiune și asupra masei succesorală, Colegiul lărgit conchide că notarul este în afara oricărei culpe cu privire la neîndeplinirea actului notarial solicitat.

Este relevant de precizat că, procedura succesorală notarială conform art. 68 alin. (1) din Legea privind procedura notarială nr. 246 din 15 noiembrie 2018, consituie procedura specială notarială necontencioasă, care are ca scop rezolvarea cauzelor succesorală și, care potrivit art. 2 din aceeași lege, este guvernată de următoarele principii: a) legalitatea; b) independența notarului și supunerea numai legii; c) întocmirea actelor notariale în mod egal pentru toate persoanele, fără discriminare; d) imparțialitatea; e) confidențialitatea; f) caracterul nelitigios al procedurii notariale.

În cadrul procedurii succesoriale notariale cu caracter necontencios, notarii au competența de a instrumenta cauzele succesoriale numai în măsura în care procedura succesorală are la bază acordul unanim al moștenitorilor, limitându-se a lua act de voință coordonată a acestora și a consacra drepturile lor potrivit prevederilor legii.

Per a contrario, pentru cauzele în care moștenitorii nu au ajuns la un consens în ceea ce privește partajul succesiunii, contestându-și calitatea de moștenitor, și nu se înțeleg asupra masei succesoriale sau asupra modului de împărțire a bunurilor lăsate de defunct, rezolvarea cauzelor va fi de competența instanțelor judecătorești în desfășurarea procedurii contencioase succesoriale, și hotărând cu putere de lucru de judecată.

Aspectele relevate, arată în mod neîndoielnic că instanțele de judecată ierarhic inferioare incorect au ajuns la concluzia privind ilegalitatea refuzului notarului Digori Galina de a elibera certificatul de moștenitor pe numele cet. Buzatu Constantin, după decesul tatălui său Buzatu Gheorghe, obligând notarul să îndeplinească un act notarial care excede și disconsideră principiile legale de desfășurare a activității notariale.

Totodată, este de observat că, în cazul concret dedus judecării, pentru îndeplinirea actului notarial, eliberarea certificatului de moștenitor, notarul Digori Galina, a comunicat cu moștenitorii, a inițiat verificările prevăzute de lege la etapa respectivă, stabilind că între moștenitori se atestă litigii cu privire la dreptul la succesiune și la partajul masei succesoriale, iar în cele din urmă și-a exprimat refuzul.

Prin urmare, ținând cont de cele relatate, Colegiul lărgit, apreciază ca fiind neîntemeiate concluziile instanțelor de judecată privind temeinicia acțiunii, având în vedere că vocația succesorală nu a fost realizată de toți moștenitorii, astfel nu sunt îndreptățite pretențiile lui Buzatu Constantin, fapt ce dictează respingerea acțiunii integral.

În contextul dat, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 20 august 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii depuse de Buzatu Constantin.

În conformitate cu art. 258 alin (3), 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de notarul Digori Galina.

Se casează decizia 17 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 20 august 2020 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești și, se emite o decizie nouă prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Buzatu Constantin împotriva notarului Digori Galina, persoana terță Pînzarean Tatiana, privind recunoașterea ilegală a refuzului de a elibera certificatul de moștenitor, obligarea de a elibera certificatul de moștenitor, recunoașterea încălcării termenului legal de

examinare a cererii prealabile, încasarea cheltuielilor de asistență juridică, ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Maria Ghervas

Nina Vascan

Nicolae Craiu

Victor Burduh